

ЗАКУЛЬТУРУ

пралетарскую па зьместу і нацыянальную па форме

ТОДАР АЛЕСІН*)

X-му па ліку і II-му ўдарнаму

Адтуль,
дзе фабрычныя вежы
ўзняліся да сонца, да хмар;
Адтуль,
дзе зялёныя межы
Абняў гаспадарчы пажар;
З адказнага і грознага
фронту,
дзе
„заўтрае“—
чырвань і мак.
Прышлі мы,
прышлі для рэмантаў,
Прышлі ў
марксыцкі рабфак.
Мы дні падлічылі й гадзіны
ўзяўшы
вучэбны нарад...
Няхай будзе ўсім на ўспаміны
спаборніцтва
й штурмы брыгад.

* * *

Мы нашымі днямі
сагрэты:
Бо дні нашы—
першая моладасьць,
Бо мы
кіраваньнем сусьветам
За гэта
з нас
кожны голаў дасьць.
Таму ад машын і вагранак
Паклікалі нас да навукі...
І першы
ў гісторыі Раіак
Кладуць у надзейныя рукі.

*) Тодар Алесін—селянін-серадняк, кам-самалец. Скончыў Менскі Рабфак. Зараз вучыцца на першым курсе літ.-лінгв. аддз. Белдзяржуніверсытэту, сябр БелАПП'а.

Другі ўдарны

Сёньня мы сьвяткуем вялікае сьвята — 10-цігодзьдзе існаваньня Менскага Рабфаку. Ня меншае сьвята зьяўляецца другі ўдарны выпуск Рабфаку БДзУ. Гэты выпуск характэрны тым, што ён каранымі образам адпавядае адпаведнасьці. Таму што наш перыяд знамянуецца зусім другімі фактарамі. Мы жывем і працуем у эпоху вялізарнейшага ўздыму энтузіязму рабочае клясы, які накіраван на будаўніцтва сацыялізму. Наш час высювае новыя мэтады працы, як сацпаборніцтва, ударніцтва і г. д. Адсюль зусім зразумела, што гэты вялікі рух ня мог ня мець свой адбітак на чырвонае студэнцтва. Але трэба падкрэсьліць, як пралетарскі энтузіязм меў свой уплыў на рабфакаўскую масу. Каб выясьніць гэты момант і адначасова зрабіць маленькі аналіз нашых дасягненьняў і недахопаў за час вучобы, патрэбна будзе больш падрабязна застанавіцца на кожнай групе паасобку, бо выпуск складаецца з 2-х груп.

Пачынаючы з восні 1928 г. 8 гру па складалася з 32-х асоб. Але лік студэнтаў з кожным днём зьмяншаўся. Цяпер, калі мы надыйшлі да выпуску, ў групе налічваецца ўсяго паўтара дзесятка асоб. Такі вялізарны адсеў мы атрымалі, дзя-

א בלעטל געשיכטע (צום ארויסלאז פון דער 8-טער גרופע)

אויסגעקומען צו פירן א שארפן קאמף מיט אייניקע אפארטוניסטן. וואס האבן זיך גע-שראקן פאר שלאג-טעמפן אין דער ארבעט. דער הויפט-אידעאלאג פון אס דער גרופע איז געווען דער כ' סלוצקין, וואס ענדקט. צום באדויערן, איצט דעם ארבעטאן און בלייבט בצ ויניע אפארטוניסטישע עלעערן. מיט אים האט זיך גרופירט אויך דער כ' לוקין, און די ראד פון א בולבער. האט אף זיך גענומען דער כ' גיסקין. בצם ענדיקן דעם ארבעטאן, קענען מיר זא-גן מיט זיכערקייט אז דאס פארקירצן דעם לערן-טערמין איז בא אונדז ניט געגאנגען אפן כעשבן פון דער פראגראם און קוואלי-טעט פון דער ארבעט. מיר זאגן צו צו פירן אויך ווייטער א קאמף מיט די אלע אפארטוניסטן, וואס טרע-טן צוריק קעגן באַלשעוויסטישע טעמפן, קעגן סאציאליסטישע פארמען פון ארבעט. ל. בערקאוויטש.

Привітання выпускніком падрыхтоўчых курсаў

Сёньня мы выпускаем чарговую лепту ў 28 асоб з асяродзішча лепшых рабочых і калгаснікаў для папаўнення нашых вышэйшых навучальных устаноў — кузьні камандзіраў нашай народнай гаспадаркі. Учораўшні малатабойцы і пахары, сёньня дасканала падрыхтаваны да вышэйшай навучальнай установы — гэтым мы ўшчэнт разьбіваем буржуазных ідэолягаў, якія каркаюць, што рабочы і селянін ня можа аўладаць навукай і тэхнікай і гэтым мы зрабілі яшчэ адзін крок наперад у пытаньні выкананьня пастаноў партыі і ўраду аб падрыхтоўцы пралетарскіх кадраў. Таварышы курсанты! За гэ-

32 аравецтэр-іаўн זינען זיך צענויפגע-לאָרן פֿון אלע ווינקעלעך פֿון וויסרוסלאַנד אין דער קוואַנט פֿון פֿראַלעטאָרישע קאָרדען. און איצט זינען מיר שוין גרייט אַרייַנטרעטן אין אונדזערע הויכשולן, וואָס דאַרפֿן פֿון אונדז צוגרייטן בעצמעט פֿראַלעטאָרישע ספּעציאַ-ליסטן.

פֿאַר די דורכגעגאנגענע 3 יאָר האָט אונד-זער גרופּע דורכגעמאַכט אייניקע דעפֿאַרמעס. ס'איז גענוג צו זאָגן, אז 2 יאָר האָבן מיר געלערנט לויט אַ 4-יאָריקער פֿראַגראַם, א האָלב יאָר — לויט אַ דרייאַהאַלב-יאָריקער, און דעם לעצטן האָלבן יאָר — לויט אַ 3-יאָריקער.

דער ענטוויאָס פֿון אונדזערע סטודענטן זייערע שלאַג-טעמפן אין דער ארבעט, דער באַווסטזיג, אז די סאציאליסטישע בויגנג נויטיקט זיך וואָס גיכער אין פֿראַלעטאָרישע קאָרדען. — דאָס אלץ האָט אונדז געשטופּט צו פֿאַרקירצן דעם לערן-טערמין. דערפֿאַר איז

тыя 9 месяцаў Вы атрымалі моцны фундамент для далейшай вучобы ў вышэйшай наву-чальнай установе, гэта зьяўля-ецца першае перамога, але не патрэбна забываць, што яшчэ шмат працы наперадзе. Парт-ячэйка застаецца ўпэўненай, што ў далейшым у мурах уні-вэрсытэту Вы даб'ецеся яшчэ лепшых паказальнікаў як на фронце вучобы, так і на гра-малзкай працы.

Няхай жыве сацыялістычная форма працы сацпаборніцтва і ўдарніцтва.

Няхай жыве іспытаны права-дыр партыі ЦК УсеКП(б).

Сакратар парт. яч.

Маневіч.

БУДАЎНІКАМ КАМУНЫ

(Присвячаю студэнтам-выпускні-кам Рабфаку Б. Дз. У.).

Як дзень,
так ноч,
як ноч,
так дзень.

То шум,
то звон,
бяжыць,
гудзе.

Савецкі
край,
чырвоны
край,

Ён кліча
— дай
мне кадры,
дай!

Растуць,
бо ў нас
растуць
што год

Завод,
калгас,
калгас,
завод.

і вось
мы ўраз,
мы кадры
йдзем

З працоўных
мас,
будуем
дом,

А дом-жа
дом!
Камуны
дом!

Грымьць
кругом
ад працы
гром!

*) З. Бульбянік (Бірала) селянін-бядняк. Скончыў у 1931 г. Менскі Рабфак. Зараз займаецца ў Б. Дз. У. на першым курсе літ. лінгв. аддз. Сябра студыі БелАПП'а. Выдаў збор сваіх твораў „Сьмех і радасьць вёскі“.

куючы розным прычынам. Былі, напрыклад, такія студэнты, якія пакінулі Рабфак з-за слабай акадэмічнай падрыхтоўкі. Былі і такія рабфакаўцы, якія паступілі на Рабфак з мэтай пераводу ў РФ РСФСР. А частка папала на РФ выпадкова. Усе гэтыя факты паслужылі прычынай нячужанага адсева. Акрамя вышэйадзначаных момантаў, неабходна асьвятліць некалькі эпизодаў нашага жыцця. Рабочая моладзь спачатку паступленьня на РФ сустрэла вялікія цяжкасьці. З першай лекцыі ў большасьці з нас атрымалася кепскае ўражаньне. Нават былі тэндэнцыі ў некаторых пакінуць РФ. Але з кожным днём рабфакаўская братва ўцягвалася ў новыя ўмовы жыцця. І ў такіх абставінах пры таварыскай дапамозе друг другу ў вучобе непрыкметна прайшоў першы год. Але на другім годзе навучаньня становіцца ў групе мяняецца. Мяняюцца таксама адносіны рабфакаўцаў да вучобы. Дзякуючы гэтым зьменам кіраўніцтва РФ было прымушана скараціць наш навучальн. плян на паўгода. Ня гледзячы на ўсе вышэйадзначаныя дасягненьні, паварот групы да новых мэтадаў працы яшчэ ня быў дасягнут. Гэты паварот толькі атрымалі будучы ўжо на 3-ім курсе. У 1930 годзе большасьць груп ставіць пытаньне аб скарачэньні тэрмінаў наву-чаньня, з 3 з пал. г. на 3 гады, з

такім разьлікам, каб не пагоршыць але яшчэ палепшыць якасьць вучо-бы. У гэты-ж час унутры групы выяўляецца апартуністычнае ядро, на чале якога стаяў Слуцкін, Ру-він. Слуцкін ставіў сваёй мэтай падарваць энтузіязм рабфакаўцаў Чаму? Таму, што сам не жадаў працаваць тэмпамі. Таму, што не жадаў ужываць новыя мэтады пра-цы—сацпаборніцтва, ўдарніцтва. А што хацеў тав. Рувін? Хацеў сядзець 4 гады на РФ. Хацеў пера-тварыць пралетарскую навучаль-ную ўстанову ў дом адпачынку і г. д. Але гэты апартуніст з сваёй групай атрымаў жорсткі адпор з боку ўсёй грамадзкасьці рабфакаў-скага калектыву. З гэтага часу па-пастанове Дэкнату 8 група пера-водзіцца на 3 гады навучаньня. У адказ на гэту пастанову ўся група абвешчае сябе ўдарнай. Наша ву-чоба пачынае праходзіць пад лёзун-гам бальшавіцкіх тэмпаў.

Неабходна таксама падкрэсьліць наступны факт: усе (апроч Слуц-кіна і Гуткіна) абвясцілі сябе ўдар-нікамі і на грамадзкім фронце. Частка студэнтаў працавала на партыйнай і камсамольскай рабо-це. Некаторыя ў іншых грамадз-кіх арганізацыях. Большая частка была выкарыстана на культурнай рабоце.

Нашы культурмейцы ліквідавалі няпісьменнасьць сярод рабочых

заводу. Быў нават такі факт, калі наш студэнт т. Рыўкін падрыхта-ваў няпісьменнага рабочага да Бу-даўнічага тэхнікума. Нашы студэн-ты таксама дапамаглі ў вучобе студэнтам вяч. рабфаку. Такіх па-добных прыкладаў маецца шмат.

* * *

IX група мае сваю гісторыю.

Яна мае таксама сваіх „гэрояў“. Але, каб не ўвайсьці ў падрабяз-насьці, мы зробім маленькі агляд. Група аформілася 15 кастрычніка 1930 г. Яна складалася з разна-стойных людзей у сэнсе акадэміч-най падрыхтоўкі. Частка перай-шла з вяч. РФ. Некаторыя да гэта-га вучыліся ў прафшколе. Два-тры скончылі і падрыхтоўчыя кур-сы да ВНУ. Большая частка вучы-лася ў сямігодках і дзевяцігодках. Было іх 16. Засталося пры вы-пуску ўсяго 11 студэнтаў. Дзе-вятнікі таксама зьяўляліся ўдарні-камі. Яны з усімі разам уступілі ў конкурс, і нават імкнуліся атры-маць прэмію.

За час вучобы выпускнікі вы-трымалі цяжкі шлях барацьбы за аўладаньне пралетарскай навукай. Але гэты шлях дарма ня пройдзе. Мы ў далейшым будзем працаваць такімі-ж ударнымі тэмпамі і адда-мо ўсе сілы сацыялістычнаму бу-даўніцтву.

С. Сьвярдлоў.